

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 134/2019-70

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., P. O. Hviezdoslava 10625/23B, Martin, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Hic, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojitosti s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Trnava zo 16. októbra 2018 a z 10. decembra 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 11/2018 a predchádzajúcim postupom v jej veci a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), na rovnosť účastníkov (strán) konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojitosti s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) zo 16. októbra 2018 a z 10. decembra 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 11/2018 a predchádzajúcim postupom v jej veci (ďalej aj „napadnuté uznesenia okresného súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti na 36 stranách a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou súdneho konania vedeného Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 27 C 11/2018 ako žalovaná v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 27 C 11/2017 z 19. februára 2018 tak, že prvým výrokom uložil sťažovateľke *„povinnosť dočasne, do právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej, zdržať sa výkonu záložného práva vo vzťahu k nehnuteľnostiam v okrese ██████████, v obci ██████████“* a súčasne druhým výrokom žalobcom uložil povinnosť *„podať v lehote 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia žalobu vo veci samej o určenie neplatnosti zriadenia záložného práva viaznuceho v prospech žalovaného na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcov“*.

3. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie sťažovateľka podala odvolanie a Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 24 Co 111/2018 z 22. mája 2018 ako súd odvolací uznesenie okresného súdu v prvom výroku potvrdil a v druhom výroku zmenil tak, že žalobcovia sú povinní *„podať žalobu vo veci samej v lehote 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia o určenie neplatnosti zriadenia záložného práva viaznuceho v prospech protistrany na nehnuteľnostiach vo vlastníctve navrhovateľov“*. Tretím výrokom súčasne

určil, že „*navrhovatelia 1) a 2) majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu*“.

4. Následne uznesením sp. zn. 27 C 11/2018 z 23. augusta 2018 okresný súd žalobcom nepriznal náhradu trov konania a nariadené neodkladné opatrenie z 19. februára 2018 zrušil.

5. Uznesením sp. zn. 27 C 11/2018 zo 16. októbra 2018 bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť súdny poplatok z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo výške 33 €, keďže žalobcovia sú zo zákona oslobodení od súdneho poplatku a súd ich neodkladnému opatreniu vyhovel. Uznesenie vydal vyšší súdny úradník a bolo odôvodnené „*právne aplikáciou § 2 ods. 2, § 4 ods. 2 písm. u) a položky č. 1 písm. c) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch*...“.

6. Proti uzneseniu okresného súdu zo 16. októbra 2018 sťažovateľka podala 19. novembra 2018 sťažnosť a navrhla, aby súd prvej inštancie toto uznesenie zrušil pre nesprávne právne posúdenie veci. Okresný súd (sudca) o sťažnosti odvolaní rozhodol napadnutým uznesením z 10. decembra 2018 tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol (pozri bližšie dôvody v bodoch 6 až 9 na s. 4 uznesenia, pozn.).

7. K porušeniu označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu malo podľa sťažovateľky dôjsť tým, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, výklad aplikovaných právnych predpisov v tejto veci vo vzťahu k sťažovateľke je aj šikanóznym, arbitrárnym, resp. svojvoľným a očividne neodôvodneným, teda uznesenia okresného súdu nespĺňajú ústavnoprávne požiadavky na ne kladené. Uloženie poplatkovej povinnosti v rozpore so zákonom trestá sťažovateľku ako „*subjekt, ktorý na rozdiel od navrhovateľov v uvedenom konaní nepostupoval v rozpore s jeho povinnosťami a obsahom súdneho rozhodnutia a to bez toho, aby uvedené nejako spôsobil, zaviniť*“ a je „*... i v rozpore so všeobecnou a základnou garanciou spravodlivosti*“.

8. Sťažovateľka poukazuje na to, že v konaní boli porušené aj princípy právneho štátu, a to princíp legality, právnej istoty alebo zásada proporcionality a zásada legitímnych očakávaní.

9. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd napadnutými uzneseniami porušil jej označené základné práva podľa ústavy, listiny a práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu (body 1 a 7) a súčasne sťažovateľka žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal jej tiež náhradu trov konania.

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon

v § 9 neustanovuje inak. Podľa § 56 ods. 2 tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich označených základných práv (bod 1) napadnutými uzneseniami okresného súdu v podstate z dôvodov uvedených v bode 7 a 8 tohto uznesenia.

15. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Ústavný súd v zmysle uvedeného pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti obsahu namietaných uznesení okresného súdu s limitmi dotknutých článkov ústavy a dohovoru. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov (teda v danej veci Civilného sporového poriadku a zákona o súdnych poplatkoch) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery

všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 429/2014). Vo všeobecnosti platí, že ústavný súd je zdržanlivý, pokiaľ ide o zásahy do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

16. Ústavný súd sa v prvom rade oboznámil s obsahom napadnutých uznesení okresného súdu, aby posúdil zlučiteľnosť ich obsahu s obsahom sťažovateľkou označených práv zaručených ústavou a dohovorom a zistil, že sťažnosť nie je dôvodná.

17. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

K namietanému porušeniu označených práv ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom zo 16. októbra 2018, ktorým uložil sťažovateľke zaplatiť súdny poplatok v sume 33 €

18.1 Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov. Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu

do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

18.2 Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že na preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu vydaného súdnym úradníkom bol na základe sťažnosti sťažovateľky podanej 19. novembra 2018 príslušný sudca okresného súdu, ktorého právomoc predchádzala právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať postup (aj rozhodnutie) súdu prvého stupňa v tejto veci, preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (podobne IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09, III. ÚS 93/2018 a iné).

K namietanému porušeniu označených práv ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu z 10. decembra 2018, ktorým zamietol jej sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu zo 16. októbra 2018 o povinnosti zaplatiť súdny poplatok v sume 33 €

19.1 Ústavný súd preskúmal námietky sťažovateľky v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri body 7 a 8), ale v okolnostiach danej veci nezistil žiadny ústavne významný dôvod na zásah do napadnutého uznesenia okresného súdu z 10. decembra 2018.

19.2 Podľa názoru ústavného súdu okresný súd zaujal k prípadu a námietkam sťažovateľky uvedeným v sťažnosti primerané, zrozumiteľné a jasné stanovisko, ktoré sa tiež nejaví v okolnostiach danej veci ako nezákonné a nespravodlivé rozhodnutie, hoci sťažovateľka má na vec iný názor. Závery okresného súdu vyslovené v napadnutom uznesení v bode 4 až 10 na s. 3 až 5, ktoré sťažovateľka dobre pozná, preto z nich ústavný súd nebude citovať, možno považovať za jasné a zrozumiteľné a iba nesúhlas s právnym názorom okresného súdu v danom prípade ešte neznamená, že došlo aj k porušeniu označených práv sťažovateľky v bode 1. Namietané uznesenie okresného súdu je tak ústavne udržateľné a nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti. Preto ústavný súd jej

ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

19.3 Nad rámec chce ústavný súd zvýrazniť, že sťažovateľka sa uchádza o ústavnú ochranu svojich práv ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo veci, v ktorej je predmetom vyrubenie súdneho poplatku v sume 33 € za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, čo s poukazom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu nemožno označiť inak ako „bagateľnú vec“, keďže v takejto veci už samotná výška uloženej povinnosti zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej pri jej predbežnom prerokovaní (pozri napr. IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015).

19.4 Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2019